

Meer jongeren minder schuld

Actieplan PvdA Amsterdam

Teveel jongeren hebben een schuld. Dat draagt bij aan armoede, veroorzaakt spanningen en vormt een ernstige belemmering voor een goede toekomst. De PvdA Amsterdam wil dat het aantal jongeren met problematische schulden daalt. Daarvoor is het nodig dat schuldeisers meer verantwoordelijkheid nemen.

Schulden voor jongeren groot probleem in Amsterdam

Steeds meer jongeren tussen de 18 en 25 jaar doen een aanvraag voor schuldhulpverlening: in 2007 zat 7% van de 18 t/m 25 jarige in de schulden, in 2012 zien wij dat deze groep is gegroeid naar 11%. De gemiddelde schuld van jongeren in 2012 is 6200 euro, met uitschieters van jongeren die al tienduizenden euro schuld hebben. De grootste schulden zijn stevast bij DUO, de zorgverzekeraars en de telefoonmaatschappijen.¹

Uit onderzoek² blijkt dat hoogopgeleide jongeren vooral schulden hebben bij DUO. De gemiddelde studieschuld is na vier jaar zo' n 14.450 euro.³ Het zijn echter de laagopgeleide jongeren die met 27%⁴ de grootste groep vormen. Daarnaast blijkt dat jongeren met financiële problemen vaak ook ouders hebben die ernstige financiële problemen hebben of hebben gehad. Het onvermogen om de financiën op orde te krijgen lijkt van ouder op kind te worden doorgegeven.

Vanzelfsprekend ligt de verantwoordelijk allereerst bij de jongeren en hun ouders zelf. Tegelijkertijd moeten we er ook voor zorgen dat het moeilijk, niet makkelijk is om in de schulden te komen. De 'makkelijke schuldencultuur' is een veelgehoorde kritiek van schuldhulpverleners. Het is tegenwoordig te eenvoudig voor jongeren om zich diep bij de verschillende instanties in de

¹ <http://www.nibud.nl/kennis-diensten/schuldpreventie/jongeren.html>

² Jurrius, K., Voogt, M., Hoeve, M., van der Zouwen, M., Stams, G.J. In de schuld, in de fout? Schuldenproblematiek en crimineel gedrag bij adolescenten en jongvolwassenen? (Amsterdam 2011).

³ <http://nos.nl/op3/artikel/352248-100000-euro-studieschuld---succes-met-afbetalen.html>

⁴ <http://www.nibud.nl/actueel-inspirerend/berichten/bericht/artikel/mogroep-helpt-jongeren-met-schulden.html>

schulden te steken. Jongeren worden hierbij niet of nauwelijks gewezen op de gevolgen van hun leningen. Het business model van incassobureaus, die bedrijven betalen voor klanten met een betaalachterstand, zorgt ervoor dat het voor bedrijven -of dat nou telecomproviders, postorderbedrijven of zorgverzekeraars zijn- per definitie lucratief is om een klant binnen te halen. De inkomsten komen sowieso binnen, of dat nu via de klant is of via de bijdrage van het incassobureau. Met het creëren van schulden wordt vaak een veelvoud van andere problemen aangezwengeld. Volgens de onderzoekers Noorda en Pehlivan (2009) hangt het hebben van een schuld samen met zaken zoals problemen met huisvesting, spanningen thuis, stress, werkloosheid en middelengebruik. Het vormt een springplank naar ernstigere structurele problemen. Structurele problemen die jongeren ervan weerhouden een stabiel en gelukkig leven te leiden.

Stevig ingegrepen

Wethouder Freek van Ossel heeft zich daarom de afgelopen jaren hard gemaakt om deze problemen stevig aan te pakken, met succes.

Er is samenwerking gezocht tussen de gemeente, de dienst werk en inkomen, het ROC en de ROCTOP om de schulden van jongeren in Amsterdam aan te pakken. Er zijn afspraken gemaakt over budgetlessen door de ROC's. Ook is er besloten om een door de gemeente Amsterdam gefinancierd advies- en informatiespreekuur en schuldhulpverlening in alle scholen van het ROC te plaatsen.

Hier door zijn:

- De wachtlijsten voor schuldhulpverlening weggewerkt, zodat de mensen die de hulp het meest nodig hebben ook daadwerkelijk geholpen kunnen worden
- Minder huisuitzettingen door de introductie en uitbreiding van de Vroeg Erop Af aanpak, waarmee geprobeerd wordt complexe schuldsituaties te voorkomen door er tijdig bij te zijn
- Budgettrainingen voor iedereen die zich met schulden meldt

Steviger ingrijpen bij voorkomen schulden

Nu is het tijd voor de volgende slag. Bovenop de genoemde initiatieven wil de PvdA Amsterdam meer inzetten op het voorkomen en snel signaleren van schulden. Voorkomen is immers beter dan genezen. Tegen de tijd dat deze jongens en meisjes zich bij de loketten melden staan ze vaak al duizenden euro's in het rood en kost het ze jaren om de problemen op te lossen.

1. Meldingsplicht voor bedrijven

Zoals eerder genoemd hebben jongeren met name commerciële schulden bij zorgverzekeraars, postorder bedrijven en telecombedrijven. De PvdA vind het onbegrijpelijk dat grote bedrijven uit winstbejag kwetsbare jongeren op kosten jagen, terwijl zij vaak weten dat zij hun financiële verplichtingen niet na kunnen komen. De PvdA vind dat iedereen zijn verantwoordelijkheid moet nemen om schulden te voorkomen en aan te pakken, de jongeren, de gemeente maar ook de bedrijven die schuld faciliteren. Een telefoonabonnement of aanschaf van luxe goederen mag geen opstap zijn tot grote schulden en brede sociale problemen, terwijl dat nu vaak wel het geval is. De PvdA Amsterdam wil daarom dat Telecom providers, maar ook zorgverzekeraars, woningcorporaties en postorderbedrijven afspraken maken voor een meldingsplicht. Om dit mogelijk te maken zijn eerst landelijke afspraken nodig. De PvdA Amsterdam vraagt staatssecretaris Klijnsma dat mogelijk te maken en Amsterdam als eerste stad proef te laten draaien. Met die mogelijkheden wil de PvdA Amsterdam:

- Via een Amsterdams covenant krijgen deze bedrijven een meldingsplicht
- Bij een betalingsachterstand van een jongere zijn deze bedrijven en instellingen daarmee verplicht om dat te melden aan de gemeente. De schuldhulpverlening kan dan direct worden ingeschakeld.
- Voor deze bedrijven gaat een inspanningsverplichting gelden om twee weken na een aanmaning contact op te nemen met de schuldenaar, om te kijken of er een betalingsregeling mogelijk is.
- Bedrijven en dienstverleners gaan alleen nog zaken doen met incassobureau's die zijn aangesloten bij de Nederlandse vereniging van gecertificeerde Incasso-ondernemingen. Zo krijgen de eventuele malafide incassobureaus geen kans.

2. Voorkomen van jongeren in schulden door vroeg ingrijpen

De PvdA Amsterdam wil eerder jongeren die een grote kans hebben op schulden of beginnende schulden hebben aanpakken. We doen dat al bij de 'vroeg er op af' methode, waarin Amsterdammers die een huurachterstand hebben meteen financiële begeleiding bieden. Dat doen we om te voorkomen dat ze in grotere financiële problemen komen. Die aanpak wil de PvdA Amsterdam voor jongeren uitbreiden. Jongeren met schulden hebben vaak ouders die ook in de schulden zitten, daarom wil de PvdA dat de kinderen van volwassenen die schulden hebben automatisch financiële begeleiding krijgen. Ook als ze die nog niet hebben. Daarnaast moeten ook scholen jongeren aanmelden waarvan de verdenking bestaat dat die (beginnende) schulden hebben. Dat kan o.a. door

leerplichtambtenaren of bij budgetlessen die jongeren krijgen. Tot slot wordt er actief naar aanvullende plekken gezocht waar we jongeren met schulden vroegtijdig op het spoor kunnen komen. Op die manier voorkomen we dat jongeren op vroege leeftijd door schulden in nog veel grotere problemen komen.

3. De rol van de gemeente

Samen met onze Kamerfractie trekken we op om het zogenaamde moratorium in de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening snel in werking te laten treden. We dringen er bij staatssecretaris Klijnsma op aan om dit voor Amsterdam zo snel mogelijk te regelen. Hiermee krijgt de gemeente de mogelijkheid om een afkoelingperiode aan te vragen in het geval van bedreigende situatie, zoals een gedwongen ontruiming, afsluiten van gas, elektra of water of ontbinding van de zorgverzekering. Wordt de afkoelingsperiode door de rechtbank verleent, dan mag er zes maanden niet worden ontruimd, afgesloten en ontbonden. Daarmee geven we jongeren een kans om een plan voor orde op zaken op te zetten.